

**RIIGIHANGETE
VAIDLUSTUSKOMISJON**

OTSUS

Vaidlustusasja number	119-24/262909
Otsuse kuupäev	17.07.2024
Vaidlustuskomisjoni liige	Taivo Kivistik
Vaidlustus	IQVIA Ltd ja IQVIA Solutions Saudi Arabia Limited vaidlustus sihtasutuse Põhja-Eesti Regionaalhaigla riigihankes „e-Haiguslugu“ (viitenumber 262909) otsusele jätta ühistootlejad IQVIA SOLUTIONS UK LIMITED ja IQVIA Solutions Saudi Arabia Limited kvalifitseerimata.
Menetlusosalised	Vaidlustaja, ühistootlejad IQVIA Ltd ja IQVIA Solutions Saudi Arabia Limited, esindajad vandeadvokaat Kadri Härginen ja advokaat Mario Sõrm Hankija, sihtasutus Põhja-Eesti Regionaalhaigla, esindaja Liisa Saamot
Vaidlustuse läbivaatamine	Kirjalik menetlus

RESOLUTSIOON

RHS § 197 lg 1 p-i 5 ja § 198 lg 1 alusel

1. Rahuldada IQVIA Ltd ja IQVIA Solutions Saudi Arabia Limited vaidlustus sihtasutuse Põhja-Eesti Regionaalhaigla riigihankes „e-Haiguslugu“ (viitenumber 262909) ning tunnistada kehtetuks hankija otsus jätta ühistootlejad IQVIA SOLUTIONS UK LIMITED ja IQVIA Solutions Saudi Arabia Limited kvalifitseerimata.
2. Mõista sihtasutuselt Põhja-Eesti Regionaalhaigla IQVIA Ltd ja IQVIA Solutions Saudi Arabia Limited kasuks välja vaidlustusmenetluses tasutud riigilõiv 1280 eurot ja lepinguliste esindajate kulud 5580,80 eurot (käibemaksuta).

EDASIKAEBAMISE KORD

Halduskohtumenetluse seadustiku § 270 lg 1 alusel on vaidlustuskomisjoni otsuse peale halduskohtule kaebuse esitamise tähtaeg 10 päeva arvates vaidlustuskomisjoni otsuse avalikult teatavaks tegemisest.

ASJAOLUD JA MENETLUSE KÄIK

1. 12.02.2024. a avaldas sihtasutus Põhja-Eesti Regionaalhaigla (edaspidi ka Hankija või PERH) konkurentsipõhise läbirääkimiste menetlusega riigihanke „e-Haiguslugu“ (viitenumber 262909) (edaspidi Riigihange) hanketeate ja tegi kättesaadavaks teised riigihanke alusdokumendid (edaspidi koos nimetatult RHAD), sh Menetluskord ning Hankemenetluses osalemise avaldus.

Taotluste esitamise tähtpäevaks, 21.03.2024. a, esitati 8 taotlust, sh esitasid riigihangete registrist (edaspidi RHR) nähtuvalt ühiselt taotluse IQVIA SOLUTIONS UK LIMITED ja IQVIA Solutions Saudi Arabia Limited.

2. 11.06.2024. a otsusega jättis Hankija ühistootlejad IQVIA SOLUTIONS UK LIMITED ja IQVIA Solutions Saudi Arabia Limited kvalifitseerimata.

3. 20.06.2024. a laekus Riigihangete vaidlustuskomisjonile (edaspidi vaidlustuskomisjon) IQVIA Ltd ja IQVIA Solutions Saudi Arabia Limited (edaspidi ka Vaidlustaja) vaidlustus Hankija otsusele jätta ühistaoitlejad IQVIA SOLUTIONS UK LIMITED ja IQVIA Solutions Saudi Arabia Limited kvalifitseerimata. Vaidlustaja taotluse alusel peatas vaidlustuskomisjon 21.06.2024 otsusega nr 119-24/262909 Riigihanke.

4. Kooskõlas riigihangete seaduse (edaspidi RHS) § 195 lg-ga 2 ja § 196 lg-dega 1 ja 3 teatas vaidlustuskomisjon 28.06.2024 kirjaga nr 12.2-10/119 menetlusosalistele, et vaatab vaidlustuse läbi esitatud dokumentide alusel kirjalikus menetluses, tegi teatavaks otsuse avalikult teatavaks tegemise aja ning andis täiendavate seisukohtade ja dokumentide esitamiseks aega kuni 03.07.2024. a ja neile vastamiseks 08.07.2024. a. Vaidlustuskomisjoni määratud esimeseks tähtpäevaks esitas täiendava seisukoha ning menetluskulude nimekirja Vaidlustaja. Teiseks tähtpäevaks täiendavaid seisukohti ei esitatud.

MENETLUSOSALISTE PÕHJENDUSED

5. Vaidlustaja, **IQVIA Ltd ja IQVIA Solutions Saudi Arabia Limited**, vaidlustuses ja 03.07.2024. a esitatud täiendavates seisukohtades põhjendatakse taotlust alljärgnevalt.

5.1. 03.04.2024. a esitas Hankija Vaidlustajale dokumendinõude, millega soovis kõrvaldamise aluste kohta dokumentide esitamist. Vaidlustaja esitas nõutud dokumendid 25.04.2024. a. 10.05.2024. a esitas Hankija uued küsimused, mis puudutasid peamiselt ühistaoitlejate kvalifikatsiooni. Vaidlustaja vastas päringule 20.05.2024. a.

5.2. 11.06.2024. a teavitas Hankija kõiki taotlejaid tehtud otsustest, mille kohaselt ei olnud ühelgi taotlejal kõrvaldamise aluseid ja ühistaoitlejad IQVIA SOLUTIONS UK LIMITED ja IQVIA Solutions Saudi Arabia Limited jäeti kõrvaldamata. Samast otsusest nähtus aga, et ühistaoitlejad IQVIA SOLUTIONS UK LIMITED ja IQVIA Solutions Saudi Arabia Limited jäeti kvalifitseerimata. Hankija esitas ka kvalifitseerimata jätmise otsuse põhjendused.

5.3. Kvalifitseerimata jätmise otsus (edaspidi Otsus) on õigusvastane.

5.3.1. Otsuse põhjendus: *Kvalifitseerimise tingimuse „Kvaliteedistandardite kohta sõltumatute asutuste väljastatud tõendid“ kohaselt peab pakkujal olema kehtiv ISO27001:2013 (või uuem) sertifikaat või pakkuja on rakendanud Eesti Infoturbestandardit (E-ITS) või samaväärset ja see on nõuetekohaselt auditeeritud vastavat pädevust omava audiitori poolt. Taotlejad on esitanud ISO/IEC 27001:2013 sertifikaadi, mis on väljastatud ettevõttele IQVIA Limited. IQVIA Limited ei kuulu Taotlejate ega ka alltöövõtjate hulka, kelle näitajatele tuginetakse. Seega on ühistaoitlejatel ja alltöövõtjatel esitamata ISO/IEC 27001:2013 (või samaväärne) sertifikaat, mis on kvalifitseerimise tingimuse kohaselt nõutud. Taotleja on 20.05.2024 selgitustaotluse vastates (see on pärast taotluste esitamise tähtaega) selgitanud, et on eksinud ning üheks taotlejaks on ettevõtte IQVIA SOLUTIONS UK LIMITED, kuid selle asemel peaks olema taotleja ettevõtte IQVIA Limited.*

Riigihangete seaduse § 107 lõike 1 kohaselt on taotlus taotleja tahteavaldus hankemenetluses osalemiseks. Käesolevas riigihankes on taotluse esitanud IQVIA SOLUTIONS UK LIMITED koos ettevõttega IQVIA Solutions Saudi Arabia Limited. Riigihangete seadus ei näe võimalust taotleja vahetamiseks hankemenetluse jooksul. Seetõttu ei ole võimalik eelnimetatud kvalifitseerimise tingimust lugeda täidetuks ning taotlejad tuleb jätta hankel kvalifitseerimata vastavalt riigihangete seaduse § 98 lõikele 5 (prim).

5.3.2. Kvalifitseerimise tingimus, millele ühistaoitlejad IQVIA SOLUTIONS UK LIMITED ja IQVIA Solutions Saudi Arabia Limited Hankija väitel ei vasta, on sõnastatud järgmiselt: *Pakkujal on kehtiv ISO27001:2013 (või uuem) sertifikaat või pakkuja on rakendanud Eesti Infoturbestandardit (E-ITS) või samaväärset ja on nõuetekohaselt auditeeritud vastavat pädevust omava audiitori poolt.*

Vaidlustaja saab Otsuse põhjendustest aru nii, et Hankija heidab ette seda, et kuna Hankija hinnangul on üheks ühistaoitlejaks IQVIA SOLUTIONS UK LIMITED, mitte aga IQVIA Ltd, kelle kehtiv ISO/IEC 27001:2013 sertifikaat on koos taotlusega esitatud, siis ei vasta ühistaoitlejad kvalifitseerimise tingimusele. Hankija ei heida ette, et esitatud ISO/IEC 27001:2013 sertifikaat oma sisult nõutule ei vasta.

5.3.3. Vaidluse keskne küsimus on seega, kas üheks ühistootlejaks on IQVIA Ltd või IQVIA SOLUTIONS UK LIMITED.

5.4. Vaidlustaja kinnitab, et üks ühistootlejatest on IQVIA Ltd.

5.4.1. IQVIA kontsern tegutseb enam kui sajas riigis, kontsernil on arvukalt tütarühinguid ja seotud ettevõtjaid, nt IQVIA Ltd, IQVIA SOLUTIONS UK LIMITED ja IQVIA Solutions Saudi Arabia Limited. Hankija järeldus, et IQVIA Ltd ei ole Riigihanges ühistootleja vaid selleks on IQVIA SOLUTIONS UK LIMITED, ei vasta faktilistele asjaoludele, seadusele ega haldus- ja kohtupraktikale.

5.4.2. Esitatud dokumentide vahel on inimlikust eksimusest tulenev vastuolu.

Taotluste esitamise tähtjaks esitati järgmised RHAD-is nõutud ja/või asjas tähendust omavad dokumendid:

- 1) hankemenetluses osalemise taotlus;
- 2) IQVIA Ltd-le väljastatud ISO/IEC 27001:2013 sertifikaat;
- 3) hankepassid.

Pärast taotluste esitamise tähtpäeva esitati Hankija nõudmisel:

- 1) tõendid ühistootlejatel kõrvaldamise aluste puudumise kohta;
- 2) vastused Hankija küsimustele kvalifikatsiooni kohta.

5.4.3. Hankemenetluse osalemisetaotlusest nähtub, et ühistootleja on IQVIA Ltd registreerimisnumbriga 03022416, esitatud on ka ettevõtja rekvisiidid, kui pakkumus peaks osutuma edukaks - IQVIA Ltd, 3 Forbury Place, 23 Forbury Road, Reading, United Kingdom, RG1 3JH, 03022416 (registrikood).

5.4.4. Vaidlustaja eksis inimlikult hankepasside koostamisel ja kasutas ekslikult RHR-i juba varasemalt registreeritud IQVIA kontserni ettevõtja IQVIA SOLUTIONS UK LIMITED (registrikood 00634325) kontot. IQVIA SOLUTIONS UK LIMITED on IQVIA Ltd tütarettevõtja. RHR-i iseärasustest tulenevalt tähendas eeltoodu, et hankepassi sissejuhatavast osast nähtus, et üks ühistootleja on IQVIA SOLUTIONS UK LIMITED, mitte aga IQVIA Ltd.

5.4.5. Vastuseks Hankija päringule esitas Vaidlustaja tõendeid ühistootlejatel kõrvaldamise aluste puudumise kohta, mida Hankija aktsepteeris:

- 1) IQVIA Ltd Certificate of Good Standing;
- 2) IQVIA Ltd seadusliku esindaja notariaalselt kinnitatud tunnistused kõrvaldamise aluste puudumise kohta.

Pärast Hankija 10.05.2024. a päringu saamist, tuvastas Vaidlustaja iseseisvalt, et on teinud hankepassi koostamisel vea ja selgitas 20.05.2024. a Hankijale, milles inimlik eksimus seisnes ja miks ei ole tegemist sellise puudusega, mis tooks Vaidlustaja suhtes kaasa negatiivse otsuse.

5.4.6. Seda, et hankepassi on Vaidlustaja sisestanud andmeid IQVIA Ltd kohta, tõendavad järgmised asjaolud:

1) hankepassi II osas on märgitud, et ettevõtja töötajate arv on 3389. See on IQVIA Ltd töötajate arv 2022. majandusaastal. See asjaolu on tõendatud IQVIA Ltd 2022. aasta majandusaasta aruande lk 4 esitatud teabega;

2) hankepassi II osas on märgitud, et ettevõtja käive on 2 916 000 000 eurot. See on IQVIA Ltd käive 2022 majandusaastal. See asjaolu on tõendatud IQVIA Ltd 2022. aasta majandusaasta aruande lk 4 esitatud teabega;

3) hankepassi IV osas on märgitud, et ettevõtja üldine aastakäive oli 2022. aastal 2 916 000 000 eurot. Selle p-is 5 on lisatud viide IQVIA Ltd 2022. aasta majandusaasta aruandele, millele klikkides avaneb IQVIA Ltd 2022. aasta majandusaasta aruanne;

4) hankepassi IV osas on märgitud, et ettevõtja üldine aastakäive oli 2021. aastal 2 503 000 000 eurot. Selle p-is 5 on lisatud viide juba eespool korduvalt viidatud IQVIA Ltd 2022. aasta majandusaasta aruandele, mille lk 4 on esitatud teave ka IQVIA Ltd 2021. aasta majandusaasta käibe kohta, mis oli 2,13912 miljonit inglise naela;

5) hankepassi IV osas on märgitud, et ettevõtja üldine aastakäive oli 2020. aastal 2 201 000 000 eurot. Selle p-is 5 on lisatud viide juba eespool korduvalt viidatud IQVIA Ltd 2022. aasta majandusaasta aruandele, mille lk 14 on esitatud teave ka IQVIA Ltd 2020. aasta majandusaasta käibe kohta, mis oli 1 880 446 971 inglise naela;

6) hankepassi on kinnitanud K.J.T., kes on IQVIA Ltd 2022. aasta majandusaasta aruande kohaselt üks IQVIA Ltd juhatuse liikmetest.

5.4.7. IQVIA SOLUTIONS UK LIMITED 2023. aasta majandusaasta aruande lk-lt 4 nähtub, et see äriühing ei ole alates 31.12.2019. a majandustegevuses osalenud.

5.5. Hankija on jätnud Otsuses tähelepanuta, et taotluse esitamise tähtpäevaks Hankija kehtestatud vormil esitatud hankemenetluses osalemise taotluse oli välja toodud, et taotleja (ühe ühistaoitleja) nimi on IQVIA Ltd ja tema registrikood on 03022416.

5.6. Hankija oleks pidanud vastuolulisele teabele reageerima.

5.6.1. Otsusest ega selle põhjendustest ei nähtu, et Hankija oleks vastuolulise teabega arvestanud, kuigi haldus- ja kohtupraktika kohaselt ei saa hankija vastuolulist, kuid asjas olulist teavet lihtsalt ignoreerida. Vastupidi, haldus- ja kohtupraktika kohaselt peab hankija taotluses või pakkumuses ilmnenu vastuolude puhul neile reageerima, kohaldama uurimiskohustust ja andma ettevõtjale vajadusel võimaluse selgitusi esitada, kui vastuolud ei ole selgitusteta ületatavad.

5.6.2. Vastuolu esitatud dokumentide vahel on lihtsasti kõrvaldatav ega ole sisuline puudus. RHS § 107 lg 1 mõttes on taotlus taotleja tahteavaldus riigihanke menetluses osalemiseks. Taotlus RHS § 107 lg 1 mõttes ei tähenda hankepassi. Vaidlustaja on sellise taotluse Hankija ette nähtud vormil esitanud ja selle alusel on ühistaoitlejaks IQVIA Ltd, mitte IQVIA SOLUTIONS UK LIMITED. Vaidlustaja ei taotle „taotleja vahetamist“, kuna taotlejaks on algselt peale olnud IQVIA Ltd, mitte IQVIA SOLUTIONS UK LIMITED.

5.7. Õige ei ole Otsuse põhjendustes esitatud seisukoht, et RHS ei võimalda taotlejat vahetada. RHS § 103 lg 1 kohaselt võivad ka ühistaoitlejad teineteise vahenditele tugineda ja RHS § 103 lg-st 6 tuleneb teatud juhtudel lausa kohustus selline taotleja asendada.

5.8. Vaidlustaja kvalifitseerimata jätmine pole proportsionaalne Tulenevalt Riigikohtu praktikast ei ole ettevõtja kvalifitseerimata jätmine iga pisimagi vea korral proportsionaalne. Vaidlustaja küll eksis sellega, et koostas taotluse IQVIA SOLUTIONS UK LIMITED RHR-i konto kaudu, kuid tahteavalduseks oli, et ühistaoitlejad on IQVIA Ltd ja IQVIA Solutions Saudi Arabia Limited. Kõik andmed Vaidlustaja kvalifitseerimiseks on Hankijale esitatud.

5.9. 03.07.2024. a esitas Vaidlustaja täiendavad seisukohad.

5.9.1. Õiguspärase otsuseks tegemiseks pidanuks Hankija ära näitama, milles seisnenuks Vaidlustaja kvalifitseerimisega kaasnev võrdse kohtlemise põhimõtte ületamatu rikkumine. Eesti ja Euroopa Liidu seadusandjad on ette näinud tuginetava asendamise instituu di, millega on seadustanud võrdse kohtlemise põhimõtet oluliselt enam riivava olukorra, kui käesolevas kaasuses kaasneks sellega, kui Vaidlustaja kvalifitseerida.

5.9.2. Vaidlustaja soovib, et Hankija tunnistaks, et Vaidlustaja tahteavalduse kohaselt on ühistaoitlejateks IQVIA Ltd ja IQVIA Solutions Saudi Arabia Limited ja miski ei takista Hankijat Vaidlustaja kvalifitseerida.

5.9.3. Hankija väidetud hankemenetluse formaliseerituse põhimõtet tegelikult ei eksisteeri. Hankija ei saa Otsuse ebaõigsust põhjendada viidates põhimõttele, mida kehtiv õiguskord ei tunnista.

5.9.4. Hankija teab või vähemasti peab mõistma, et Vaidlustaja esitatud dokumentide ja tõendite najal ei ole kahtlust, et Vaidlustaja kvalifitseerimise tingimusele vastab. Ainus etteheide, mis Hankijal on, seisneb selles, et Vaidlustaja eksimuse tõttu arvab Hankija ekslikult, et üks vaidlustuse esitanud ettevõtjatest ei ole Riigihankes taotleja.

5.9.5. Vaidluses keskeks küsimuseks on see, kas Vaidlustaja kvalifitseerimine rikuks võrdse kohtlemise põhimõtet või kui see seda põhimõtet riivaks, siis kas asjaolusid arvestades kaaluks proportsionaalsuse põhimõtte sellise riive üle.

Vaidlustaja kvalifitseerimisest ei tõusetuks selliste võrdse kohtlemise põhimõtte riivet, mis oleks ületamatu.

5.9.6. Isegi kui Vaidlustaja sooviks esitada uusi dokumente või juba esitatud dokumente täiendada, siis on seadusandja võrreldavas olukorras pidanud uute dokumentide esitamist või esitatud dokumentide täiendamist mõõdapääsmatuks ja kohustanud hankijaid selliseid andmeid aktsepteerima (RHS § 103 lg 6).

5.9.7. Hankija RHS § 103 lg-ga 6 seonduv argumentatsioon on asjakohatu ja arusaamatu. Hankija põhjendab Otsust esiteks väitega, et ta pole ühistaoitlejaid kõrvaldanud, vaid jätnud kvalifitseerimata. Vaidlustaja ei ole väitnud, et Hankija oleks ühistaoitlejad kõrvaldanud. Teisena väidab Hankija, ettevõtjad ei tugineks teineteise vahenditele. Kuna Hankija on tähendust omistanud üksnes sellele, et mis on kirjas RHR-is ja hankepassides, siis saab nii Hankija kui ka vaidlustuskomisjon veenduda, et tegu on ühistaoitluse ja tuginemisega. RHS § 103 lg 6 kohaldamise mõju võrdse kohtlemise põhimõttele on oluliselt suurem kui praeguse vaidluse puhul oleks ühistaoitlejate kvalifitseerimine, milles Vaidlustaja soovib sisuliselt seda, et Hankija tunnistaks Vaidlustaja tahteavaldust nii, et üks ühistaoitleja on IQVIA Ltd, nii nagu nähtub ka hankemenetluses osalemise avaldusest ja tõenditest.

5.9.8. Hankija mõistab õiguskirjandust ebaõigesti.

5.9.9. Ühelt poolt väidab Hankija, et taotlus RHS § 107 lg 1 tähenduses ei ole pelgalt hankemenetluses osalemise avaldus, vaid selleks on kõik RHR-is esitatud andmed kogumis. Teisalt väidab Hankija, et Vaidlustaja esitatud hankemenetluses osalemise avaldus ei muuda fakti, et RHR-is on ühe ühistaoitlejana kuvatud IQVIA SOLUTIONS UK LIMITED. Seisukohad on vastuolulised.

Kuivõrd RHS § 107 lg 1 kohaselt on taotlus taotleja tahteavaldus hankemenetluses osalemiseks, siis on asjakohane lähtuda ka TsÜS §-st 75, mis reguleerib tahteavalduse tõlgendamist. Selle sätte lg 1 kohaselt tuleb tahteavaldust tõlgendada vastavalt tahteavalduse tegija taatele, kui tahteavalduse saaja seda teadis või pidi teadma. Arvestades, et hankemenetluses osalemise avalduses on taotlejana märgitud IQVIA Ltd, pidi ka Hankija teadma, et Vaidlustaja tahe oli esitada taotlus IQVIA Ltd-na, mitte aga IQVIA SOLUTIONS UK LIMITED.

5.9.10. Hankija väidab, et tal puudus RHR-i vahendusel esitatud taotluses toodud andmete põhjal mõistlik põhjus jõuda järeldusele, et tegelikult olid ühistaoitlejad IQVIA Ltd ja IQVIA Solutions Saudi Arabia Limited. Ometi esitas Vaidlustaja hankemenetluses osalemise avalduse samuti RHR-i vahendusel ja seal oli taotlejana välja toodud IQVIA Ltd, koos rekvisiitide ja registrikoodiga, mis ei olnud IQVIA SOLUTIONS UK LIMITED rekvisiidid ja registrikood.

5.9.11. Hankija on kahel korral viidanud ka RHS § 7 lg-le 2, mille kohaselt on taotleja riigihanke menetluses taotluse esitanud ettevõtja. Sellest teeb Hankija aga õigusliku aluseta järelduse, et taotlejaks RHS § 7 lg 2 mõttes saab olla üksnes selline isik, kes on taotluse RHR-i vahendusel esitanud. Selline eeldus ei tulene aga RHS § 7 lg-st 2, kuna viidatud norm ei sätesta, et taotlus peab olema RHR-i vahendusel esitatud.

5.9.12. Ebaõige on Hankija mõttekäik, et tähtsust ei oma see, kes RHR-is faktiliselt taotluse või pakkumuse esitas. Seadusandja ei ole kohustanud hankijaid üksnes RHR-i kaudu taotlusi või pakkumusi vastu võtma, mis tähendab sedagi, et RHS-i kohaldamise mõttes ei ole RHR-i kasutamisel ega selles kuvatud tabel sellist definitiivset tähendust nagu sellele omistab Hankija. RHR ei ole õiguse allikas vaid on jätkuvalt tehniline vahend.

5.9.13. Hankija heidab Vaidlustajale ette, et kui hankemenetluses osalemise avaldust käsitleda taotlusena, pidanuks avalduses välja tooma IQVIA Ltd ja IQVIA Solutions Saudi Arabia Limited andmed. Veelgi enam, Hankija heidab sealsamas ette ka seda, et hankemenetluses osalemise avalduses oleks Vaidlustajad pidanud eristama, milline isik on taotleja ja milline isik on ühistaoitleja. Hankija enda ettevalmistatud vorm ei näe ette, et esitada ja eristada tuleks taotlejat ning ühistaoitlejat.

5.9.14. Arvesse tuleb võtta, et tegemist on välismaiste ettevõtjatega, kellel on Eesti riigihangetes osalemisel vähene kogemus.

6. Hankija, **sihtasutus Põhja-Eesti Regionaalhaigla**, vaidleb vaidlustusele vastu (Hankija vastus esitati 27.06.2024 kirjaga) ning palub jätta selle rahuldamata alljärgnevatel põhjustel.

6.1. Riigihankes oli taotluste esitamise tähtaeg 21.03.2024. a ning teiste hulgas esitasid riigihankes taotluse ühistaoitlejad IQVIA SOLUTIONS UK LIMITED (registrikood 00634325) ja IQVIA Solutions Saudi Arabia Limited (registrikood 1010461981).

11.06.2024. a edastas Hankija Vaidlustajale Otsuse, millega jättis Vaidlustaja kvalifitseerimata, kuna ühistaoitlejatel IQVIA SOLUTIONS UK LIMITED ja IQVIA Solutions Saudi Arabia Limited oli esitamata ISO/IEC 27001:2013 (või samaväärne) sertifikaat, mida Hankija taotlejatelt kvalifitseerimise tingimusena nõudis. Seda põhjusel, et Vaidlustaja vastas 20.05.2024. a Hankija selgitustaotlusele, et on eksinud ning üheks ühistaoitlejaks on IQVIA SOLUTIONS UK LIMITED asemel hoopis IQVIA Ltd (registrikood 03022416), kes ei olnud Riigihankes taotleja ega ka alltöövõtja.

6.2. Tõele ei vasta Vaidlustaja väide, et IQVIA Ltd ning IQVIA Solutions Saudi Arabia Limited esitasid 21.03.2024. a ühistaoitluse Riigihankes osalemiseks.

RHS § 7 lg 2 kohaselt on taotleja riigihankes hankijale taotluse esitanud ettevõtja. Ühistaoitluse Riigihankes osalemiseks esitasid faktiliselt taotleja IQVIA SOLUTIONS UK LIMITED ja ühistaoitleja IQVIA Solutions Saudi Arabia Limited.

6.3. Hankijal puudus RHR-i vahendusel esitatud taotluses toodud andmete põhjal mõistlik põhjendus jõuda järeldusele, et tegelikult esitasid riigihankes taotluse hoopis IQVIA Ltd ja IQVIA Solutions Saudi Arabia Limited. Kogu taotleja ja Hankija vaheline suhtlus, s.o Hankija küsimused taotlejale ja taotleja küsimused Hankijale toimusid RHR-ist nähtuvalt Hankija ning ühistaoitleja IQVIA SOLUTIONS UK LIMITED ja ühistaoitleja IQVIA Solutions Saudi Arabia Limited vahel.

6.4. Vastab tõele, et riigihanke menetluses osalemise avalduses on pakkuja/ühispakkujana nimetatud IQVIA Ltd. Samuti vastab tõele, et Hankija küsis 03.04.2024 IQVIA SOLUTIONS UK LIMITED-ilt ja IQVIA Solutions Saudi Arabia Limited-ilt tõendeid kõrvaldamise aluste puudumise kohta. Hankija ei ole vastavaid tõendeid teadlikult küsinud IQVIA Ltd-lt kui ühelt ühistaoitlejalt. Hankija oli kõrvaldamise aluste dokumentide kontrolli teostamise ajal inimliku eksimuse tulemusena veendunud, et IQVIA Ltd nimetuse puhul on tegemist IQVIA SOLUTIONS UK LIMITED nime lühendiga.

6.5. Alles 20.05.2024. a sai Hankijale teatavaks, et IQVIA Ltd ei ole IQVIA SOLUTIONS UK LIMITED. Vastava asjaolu teadasaamisel ei olnud vaja täiendavaid selgitusi küsida, kuivõrd Hankija hinnangul oli tegemist sisulise, mitte vormilise veaga.

6.6. Asjaolu, et hankemenetluses osalemise avalduses on taotlejana märgitud IQVIA Ltd, ei muuda fakti, et RHR-is on taotlejana märgitud IQVIA SOLUTIONS UK LIMITED ja ühistaoitleja IQVIA Solutions Saudi Arabia Limited. Isegi kui lähtuda Vaidlustaja eeldusest, et RHS § 7 lg-s 2 nimetatud taotlejana saab käsitseda isikut, kes ei ole RHR-i vahendusel taotlust faktiliselt esitanud, kuid on nimetatud üksnes hankemenetluses osalemise avalduses, siis oleks hankemenetluses osalemise avalduses pidanud olema välja toodud mõlemad eelnimetatud ettevõtted (s.o IQVIA Solutions Saudi Arabia Limited ja IQVIA Ltd), mida aga tehtud ei ole. Samuti oleks hankemenetluses osalemise avalduses sel juhul olema pidanud olema välja toodud ka see, milline isik on taotleja ning milline isik ühistaoitleja. Hankija ei saanud ega tohtinud ise mingisugustest infokildudest tuletada seda, kes olid tegelikud ühistaoitlejad. Taotlusena RHS § 107 lg 1 tähenduses ei ole käsitatav üksnes hankemenetluses osalemise avaldus, vaid kõik RHR-s taotleja poolt esitatud andmed kogumis, seega on ebaõige ja vastuoluline Vaidlustaja väide, et Hankija on käitunud vastuolus halduspraktikaga või seda ignoreerinud.

6.7. Asjaolu, et IQVIA Ltd logis ekslikult vale ärinime all RHR-i sisse ning esitas inimliku eksimuse tulemusena taotluse teise isiku poolt on Vaidlustaja enda hooletus, mille eest ei vastuta Hankija. Vaidlustaja ei saa taotluse ebakorrektsel viisil esitamist vabandada sellega, et ta ei ole RHR-i kasutamises kogenud. Hankemenetluses lasub pakkujal/taotlejal kõrgendatud hoolsuskohustus, mille realiseerimiseks pidi IQVIA Ltd veenduma, kas kõik esitamisele kuulunud dokumendid said ka tegelikkuses esitatud ning kas nendes esitatud andmed on korrektsed.

6.8. Tegemist oli olukorraga, kus Hankija ei pea andma ja taotlejal ei ole õigust nõuda võimalust taotlusega koos esitatud dokumente täiendada. Vaidlustaja soovib sisuliselt taotluses esitatud dokumente täiendada täiesti uute andmetega (s.o asendada taotluse faktiliselt esitanud isiku teise isikuga), mitte parandada või selgitada olemasolevaid. Tegemist on taotleja hoolsuskohustuse rikkumisega, millega seonduvat riski ja kaasnevaid tagajärgi kannab taotleja.

6.9. RHR on arendatud selliselt, et hankijal oleks võimalik õiguspäraselt läbi viia riigihanke menetlust. RHR on iseteeninduskeskkond, kus selleks, et tagatud oleks menetluse läbipaistvus ja kontrollitavus, kajastatakse kõik hankijate ning pakkujate/taotlejate tegevused registrilogis. Nii hankijad kui ka pakkujad/taotlejad vastutavad RHR-i esitatud andmete õigsuse ning riigihanke menetluse läbi viimise õiguspärasuse eest iseseisvalt.

6.10. Vaidlust ei saa olla selles, et hankepassid esitati andmed IQVIA SOLUTIONS UK LIMITED ja IQVIA Solutions Saudi Arabia Limited kohta. Kuna ka RHR-ist nähtus, et ühistaotlejaks on IQVIA SOLUTIONS UK LIMITED ja IQVIA Solutions Saudi Arabia Limited, siis puudus Hankijal mistahes mõistlik põhjendus eeldada, et tegelikkuses oli Vaidlustajal muu tahe.

6.11. Hankemenetluse formaliseerituse põhimõttest tulenevalt ei ole võimalik pärast taotluste esitamise tähtaega RHR-is taotluse esitanud taotlejaid vahetada/asendada, kuivõrd hankijal on õigus eeldada, et RHR-i vahendusel taotleja poolt esitatud andmed ning dokumendid on õiged ning puudutavad üksnes neid taotlejaid, kes on RHR-i vahendusel faktiliselt taotluse esitanud.

6.12. Vaidlustaja viide RHS § 103 lg-st 6 tulenevale Hankija kohustusele asendada taotleja, kes mh ei vasta kvalifitseerimise tingimustele, ei ole asjakohane.

6.12.1. Esiteks jättis Hankija Vaidlustaja kvalifitseerimata, mitte ei kõrvaldanud.

6.12.2. Teiseks rakendatakse RHS § 103 lg-t 6 üksnes olukorras, kui taotleja tugineb teise ettevõtja vahenditele, kuid sellist olukorda ei esine - ühistaotlejad IQVIA SOLUTIONS UK LIMITED ja IQVIA Solutions Saudi Arabia Limited ei ole oma taotluses kusagil välja toonud, et nad tuginevad IQVIA Ltd näitajatele.

6.12.3. Õiguskirjanduses viidatakse, et kui ettevõtjal, kelle vahenditele pakkuja või taotleja oma kvalifikatsiooni tõendamisel tugineb, esinevad RHS§ 95 lg-s 4 sätestatud diskretsioonilised kõrvaldamise alused, on hankijal kohustus kaalutleda, kas ta nõuab sellise ettevõtja asendamist või mitte. Hankija on seisukohal, et isegi kõrvaldamise otsuse tegemise korral oleks taotleja asendamine käesolevas vaidluses toodud asjaoludel lubamatu, kuna see oleks vastuolus võrdse kohtlemise põhimõttega.

6.13. Taotlus

Hankija taotleb vaidlustuse läbi vaatamata jätmist RHS § 192 lg 3 p-i 7 alusel, kuivõrd IQVIA Ltd faktiliselt Riigihankes taotlust ei esitanud, mistõttu puudub tal RHS § 185 lg 1 alusel vaidlustuse esitamise õigus.

Samuti taotleb Hankija Riigihanke peatamise otsuse kehtetuks tunnistamist.

VAIDLUSTUSKOMISJONI PÕHJENDUSED

Hankija taotluste läbivaatamine

7. Hankija on esitanud taotluse jätta vaidlustus RHS § 192 lg 3 p-i 7 alusel läbi vaatamata, kuna IQVIA Ltd ei ole Riigihankes taotlust esitanud, mistõttu tal puudub ka õigus vaidlustuse esitamiseks.

Vaidlustuskomisjon jätab taotluse rahuldamata järgmistel põhjustel:

1) vaidluse põhisisu ongi tegelikult selles, kas üheks ühistaotlejaks on IQVIA Ltd või IQVIA SOLUTIONS UK LIMITED, ehk kas Hankija on õigesti asunud seisukohale, et üks ühistaotleja on IQVIA SOLUTIONS UK LIMITED. Selles küsimuses ei ole vaidlustuskomisjonil võimalik seisukohta võtta väljaspool vaidlustusmenetlust. Vaidlustuse läbivaatamata jätmisega lahendaks vaidlustuskomisjon tegelikult asja sisuliselt;

2) Riigikohus on 22.06.2010 lahendis nr 3-3-1-20-10 (p 11) leidnud, et *kui tegemist on*

keeruka õigusliku küsimusega tuleb eelistada kaebuse menetlusse võtmist ning keeruka õigusliku küsimuse analüüsimist, kui muud halduskohtumenetluse seadustikus ettenähtud tingimused kaebuse menetlemiseks on täidetud. Vaidlustuskomisjon mõnab, et eeltoodud lahend ei ole hankeasjas, kuid leiab, et esitatud seisukoht on asjakohane ka praeguse juhul;

3) puudub vaidlus selles, et üks ühistaoitlejatest on IQVIA Solutions Saudi Arabia Limited, kes on ka üks isikutest, kes on esitanud vaidlustuse. Kohtu- ja vaidlustusmenetluses on pikaajaline praktika, et aktsepteeritakse vaidlustuse esitamist ka ühe ühispakkuja või -taotleja poolt.

8. Hankija on esitanud taotluse tunnistada kehtetutuks vaidlustuskomisjoni 21.06.2024 otsus nr 119-24/262909 Riigihanke peatamise kohta. Kuna taotlus Riigihanke peatamiseks tehtud otsuse kehtetuks tunnistamiseks on seotud taotlusega vaidlustuse läbivaatamata jätmiseks, siis jätab vaidlustuskomisjon selle rahuldamata, kuna jätab rahuldamata taotluse vaidlustuse läbivaatamata jätmiseks (vt käesoleva otsuse p 7).

Hankija otsus ühistaoitlejate IQVIA SOLUTIONS UK LIMITED ja IQVIA Solutions Saudi Arabia Limited kvalifitseerimata jätmiseks

9. Vaidlustuskomisjon leiab, et kuigi vaidlustatud on Hankija otsus IQVIA SOLUTIONS UK LIMITED ja IQVIA Solutions Saudi Arabia Limited kvalifitseerimata jätmiseks, vaidlevad pooled tegelikult selle üle, kas üheks ühistaoitlejaks on IQVIA SOLUTIONS UK LIMITED või IQVIA Ltd. Juhul, kui ühistaoitlejaks on IQVIA SOLUTIONS UK LIMITED, ei vasta Ühistaoitlejad¹ Hankija poolt Otsuses esitatud põhjendustest (vt käesoleva otsuse p 5.3.1) lähtuvalt kvalifitseerimise tingimusele „Kvaliteedistandardite kohta sõltumatute asutuste väljastatud tõendid“ ning Hankija otsus jätta ühistaoitlejad kvalifitseerimata, on õiguspärane. Kui ühistaoitlejaks on olnud IQVIA Ltd, on Otsus sisult vale.

10. Puudub vaidlus, et taotluste esitamise tähtpäevaks, 21.03.2024. a, esitati Hankijale Riigihankes RHR-i kaudu taotlus, milles ühistaoitlejatena on märgitud IQVIA SOLUTIONS UK LIMITED (RHR-i lehel nimetatud taotleja) ja IQVIA Solutions Saudi Arabia Limited (RHR-i lehel nimetatud ühistaoitleja).

Samas edastasid Ühistaoitlejad järgmised dokumendid:

1) Hankemenetluses osalemise avaldus, milles on *pakkujana (ühispakkujana)* märgitud *IQVIA Ltd*. Avalduse p-is 9 on esitatud ettevõtja andmed pakkumuse edukaks tunnistamise korral raamlepingusse märkimiseks, sh IQVIA Ltd aadress (p 9.1) ja isik, kes lepingu ettevõtja poolt allkirjastab (IQVIA direktor K.J.T.);

2) IQVIA SOLUTIONS UK LIMITED hankepass;

3) IQVIA Solutions Saudi Arabia Limited hankepass;

4) IQVIA Ltd-le väljastatud ISO/IEC 2001:2003 sertifikaat;

5) Reference to technical and professional capacity.

Samuti puudub vaidlus, et kogu Hankija ja Ühistaoitlejate vaheline suhtlus toimus RHR-is nähtuvalt Hankija ning ühistaoitlejate IQVIA SOLUTIONS UK LIMITED ja IQVIA Solutions Saudi Arabia Limited vahel.

20.05.2024. a vastuses Hankija küsimusele esitasid Ühistaoitlejad koos nõutavate dokumentidega selgituse (Explanation.pdf), milles kinnitasid Hankijale, et on saanud aru, et on teinud oma esitatud dokumentides vea, nimetades taotlejana IQVIA SOLUTIONS UK LIMITED, kuna tegelikult on taotlejaks IQVIA Ltd. Ühistaoitlejad esitasid samas rea asjaolusid, mis tõendavad, et taotlejaks on IQVIA Ltd (valdavalt korratud käesoleva otsuse p-is 5.4.6).

11. Vaidlustuskomisjon mõnab, et Ühispakkuja taotluses (või koos taotlusega) esitatud dokumendid on vastuolulised. Ükskõik, kas IQVIA SOLUTIONS UK LIMITED RHR-i taotlejana sisestamise põhjuseks oli inimlik eksimus või midagi muud, on fakt, et RHR-is on taotlejaks märgitud IQVIA SOLUTIONS UK LIMITED ning taotlusega on Hankijale esitatud ka IQVIA SOLUTIONS UK LIMITED (registrikood: 00634325) hankepass, mis vähemalt osaliselt sisaldab küll andmeid hoopis IQVIA Ltd kohta.

Samas on RHR-is Ühistaoitlejate taotlusega esitatud ka Hankemenetluses osalemise avaldus

---

¹ Kuna vaidlus käib selle üle, kas üheks ühistaoitlejaks on IQVIA SOLUTIONS UK LIMITED või IQVIA Ltd, siis selguse huvides kasutab vaidlustuskomisjon sõna Ühistaoitlejad (suur algustähega) alljärgnevalt juhul, kui vaidlustuskomisjoni vaates puudub konkreetne vajadus täpsustada, kas üheks ühistaoitlejaks on IQVIA SOLUTIONS UK LIMITED või IQVIA Ltd.

(Hankija poolt RHAD-ina kehtestatud vormil), milles pakkujana (ühispakkujana) on nimetatud IQVIA Ltd (ettevõtte registreerimisnumbriga 03022416) ning IQVIA Ltd väljastatud ISO/IEC 2001:2003 sertifikaat.

Vaidlustuskomisjoni arvates on vastuolu Ühispakkujate esitatud dokumentide vahel nii märgatav, et hoolsal hankijal oleks pidanud tekkima küsimus sellest, kas üheks ühispakkujaks on IQVIA SOLUTIONS UK LIMITED või IQVIA Ltd, isegi süvenemata sellesse, millist ettevõtjat tegelikult iseloomustavad IQVIA SOLUTIONS UK LIMITED hankepassis esitatud andmed.

12. Vaidlustuskomisjon ei nõustu Hankija seisukohaga, et olulisem on isiku taotlejana märkimine RHR-is, kui taotlus või avaldus, mille isik on esitanud Hankija kehtestatud vormil.

12.1. Vaidlustuskomisjoni arvates on ebaselge, kas Hankemenetluses osalemise avaldus tuli esitada taotlusega. Pigem mitte, sest dokumendi sisu seondub üheselt pakkumuse esitamisega. Samas sätestab RHS § 67, et *konkurentsipõhise läbirääkimistega hankemenetluse korral võib iga ettevõtja esitada hankemenetluses osalemise taotluse [---] ning Menetluskorra p-is 3.1 on Hankija kehtestanud: Hankemenetluses osalemiseks peab pakkuja esitama hanketeates märgitud tähtajaks hankemenetluses osalemise taotluse. Koos hankemenetluses osalemise taotlusega esitab taotleja hankepassi vastavalt riigihanke alusdokumentides nõutule*. Seega võis taotlejatel olla igati alust eeldada, et Hankemenetluses osalemise avaldus on Hankemenetluses osalemise taotlus Menetluskorra p-i 1 mõttes. Igal juhul on tegemist dokumendiga, milles on selgelt välja toodud isik, kes hankemenetluses osaleda soovib.

12.2. RHR on registrina üksnes vahend riigihangete läbiviimiseks ning selles toodu ei oma regulatiivset tähendust, mistõttu ei saa asuda seisukohale nagu oleks RHR-is märgitu nõu viimase instantsi tõde.

13. Vaidlustuskomisjon märgib, et lisaks RHS § 107 lg-s 1 sätestatule, mille kohaselt taotlus on taotleja tahteavaldus hankemenetluses osalemiseks, kasutatakse praktikas sõna *taotlus* riigihangete kontekstis sageli veel kahes tähenduses - nii ühe konkreetse dokumendina, milles esitatakse isiku tahteavaldus, kui ka teatavaks tähtpäevaks esitatava dokumentide pakettina. Ka Hankija on vastuses vaidlustusele kasutanud sõna *taotlus* eri tähenduses. Nt märgib Hankija, et *Ühistaotluse riigihankes osalemiseks esitasid faktiliselt taotleja IQVIA SOLUTIONS UK LIMITED ja ühistaotleja IQVIA Solutions Saudi Arabia Limited (lisa 1 - kuivtõmmis riigihangete registrist)*², samas aga ka: *Taotlusena RHS § 107 lg 1 tähenduses ei ole käsitletav üksnes riigihankemenetluses osalemise avaldus, vaid kõik RHR-s taotleja poolt esitatud andmed kogumis*.³

Vaidlustuskomisjon nõustub, et taotlusena tuleb käesoleval juhul mõista kõiki Ühistaotlejate poolt taotluste esitamise tähtpäevaks esitatud andmeid kogumis, mitte üksnes Vaidlustaja Hankemenetluses osalemise avaldust, kuid ka mitte üksnes seda, et RHR-is on ühistaotlejatena märgitud IQVIA SOLUTIONS UK LIMITED ja IQVIA Solutions Saudi Arabia Limited, millest lähtub Hankija.

14. Vaidlustuskomisjon on seisukohal, et isegi juhul, kui Hankijale jäi märkamata, et Ühispakkujate taotluses on esitatud vastuolulised andmed ühe ühispakkuja isiku kohta (vt käesoleva otsuse p 11), siis vähemalt pärast 20.05.2024. a, mil Ühispakkujad Hankijale teada andsid, et üheks ühispakkujaks ei ole IQVIA SOLUTIONS UK LIMITED vaid on IQVIA Ltd, oli Hankijal kohustus vastuolu kohta seisukoht võtta, selleks Ühispakkujate poolt RHR-i kaudu esitatud dokumente analüüsides ning vajadusel täiendavaid selgitusi küsides. Seda Hankija ei teinud ning jäi (või asus) üht võimalikku tõendit eelistades seisukohale, et ühispakkujad on IQVIA SOLUTIONS UK LIMITED ja IQVIA Solutions Saudi Arabia Limited.

15. Vaidlustuskomisjon ei nõustu Hankija väitega, et Vaidlustaja soovib taotlusega koos esitatud dokumente täiendada täiesti uute andmetega – *s.o asendada taotluse faktiliselt esitanud isiku teise isikuga*. Vaidlustuskomisjon mõistab vaidlustust nii, et Vaidlustaja hinnangul on üheks ühistaotlejaks olnud algusest peale IQVIA Ltd ning inimliku eksituse ning RHR-i eripära tõttu nähtub RHR-ist, et üheks ühispakkujaks on IQVIA SOLUTIONS UK LIMITED. Vaidlustuskomisjoni arvates pole selleks, et tuvastada, kes on tegelikult üks

² Hankija vastus vaidlustusele p 2.3.

³ Hankija vastus vaidlustusele p 2.10.

ühispakkujaja vajadust asjaolude selgitamiseks Ühispakkujatelt täiendavate dokumentide nõudmiseks, vaid tuleb analüüsida Ühispakkujate poolt taotluste esitamise tähtpäevaks esitatud dokumente kogumis, mitte lähtuda üksnes sellest, kes RHR-is on taotluse esitanud.

16. Vaidlustuskomisjon on seisukohal, et kuivõrd Otsusest nähtub, et Ühispakkujate kvalifitseerimata jätmine tuleneb otseselt sellest, et Hankija hinnangul on üheks ühispakkujaks IQVIA SOLUTIONS UK LIMITED, mitte IQVIA Ltd ning Hankija ei ole ilmselgelt analüüsinud ühispakkujaja tuvastamiseks kõiki tõendeid, on Hankija otsus Ühispakkujate kvalifitseerimata jätmiseks vastuolus RHS § 3 p-ga 1 (ei ole kontrollitav ega proportsionaalne) ning tuleb tunnistada kehtetuks.

17. Vaidlustuskomisjon on seisukohal, et praegusel juhul ei rikuks tegeliku ühistootleja tuvastamine võrdse kohtlemise põhimõtet, samuti ei kannataks seetõttu riigihanke läbipaistvus. Taotlejal on taotluse esitamisel küll hoolsuskohustus, kuid see ei tähenda, et Hankija ei peaks ilma kaalukat põhjust omamata jätma välja selgitamata olulist tähtsust omavad asjaolud.

Vaidlustusmenetluse kulud

18. Kuna vaidlustusmenetlus lõpeb RHS § 197 lg 1 p-i 5 alusel vaidlustuse rahuldamisega, kuulub vaidlustusmenetluse kulude osas kohaldamisele RHS § 198 lg 1.

18.1. RHS § 198 lg 1 alusel kuulub Hankijalt Vaidlustaja kasuks välja mõistmisele vaidlustuse esitamiseks tasutud riigilõiv 1280 eurot.

18.2. Vaidlustaja on esitanud tähtaegselt taotluse lepinguliste esindajate kulude väljamõistmiseks summas 9731,50 eurot (käibemaksuta), 27,9 tunni õigusabi osutamise eest, keskmise tunnitasuga 348,80 eurot (käibemaksuta).

RHS § 198 lg 1 kohaselt mõistab vaidlustuskomisjon vaidlustuse rahuldamise korral vaidlustaja lepingulise esindaja kulud välja põhjendatud ja vajalikus ulatuses. Vaidlustuskomisjoni hinnangul on Vaidlustaja lepinguliste esindajate kulud põhjendamatult suured. Isegi, kui aktsepteerida Vaidlustaja esindate silmapaistvalt kõrgeid tunnihindu, mis kahtlemata osundavad esindajate kõrgele professionaalsusele, siis arvestades, et vaidlustusasi on harilikust lihtsam ning ka Hankija poolsete menetlusedokumentide hulk on väike, on Vaidlustajale õigusabikulude osutamiseks kulunud aeg ebamõistlikult suur.

Vaidlustuskomisjon seisukohal, et põhjendatud ja vajalikud on Vaidlustaja lepinguliste esindajate kulud 16 tunni ulatuses, 5580,80 eurot (käibemaksuta), mis tuleb Hankijalt välja mõista.

18.3. Hankija kulud jääva tema enda kanda.

Taivo Kivistik
(allkirjastatud digitaalselt)